

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Atbildētāji \(kriminālprocesā\)](#) > 2. Manas tiesības noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas laikā un pirms lietas nodošanas tiesai

## 2. Manas tiesības noziedzīga nodarījuma izmeklēšanas laikā un pirms lietas nodošanas tiesai

### Kāds ir kriminālizmeklēšanas mērķis?

Policijas pienākums ir sākt kriminālizmeklēšanu, ja ir radušās aizdomas, ka noticis noziedzīgs nodarījums. Par iespējamu noziedzīgu nodarījumu policijai var paziņot cietušais. Aizdomas par noziedzīgu nodarījumu policijai var rasties arī citos gadījumos (piemēram, policija var pamanīt, ka notiek likumpārkāpums), un šādos gadījumos tai jāsāk izmeklēšana.

### Kādi ir izmeklēšanas posmi?

Kriminālizmeklēšanas nolūks ir noskaidrot noziedzīga nodarījuma apstākļus un noziedzīgā nodarījumā iesaistītās personas un vākt apsūdzības izvirzīšanai un tiesas procesam vajadzīgos pierādījumus. Kriminālizmeklēšanu parasti veic policija, bet dažos gadījumos Somijas robezsardze, armija vai muiža. Šajās faktu lapās ar vārdu „policija” apzīmē visas iestādes, kam ir tiesības veikt izmeklēšanu.

### Nopratināšana

Policija var jūs izsaukt uz policijas iecirkni, lai nopratinātu. Policija var jūs nopratināt arī telefoniski. Nopratināšanas mērķis ir noskaidrot, vai ir iemesls uzskatīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums un ka to esat izdarījis jūs.

### Aizturēšana

Ja policija jūs izsauc uz nopratināšanu, jums jāierodas policijas iecirknī, — pretējā gadījumā policija var nogādāt jūs uz nopratināšanu piespiedu kārtā. Turklāt tādā gadījumā policija var jūs aizturēt.

### Lietas iepriekšēja izskatīšana

Ja policija iesniedz pieteikumu par jūsu apcietināšanas ordera izdošanu, četrās dienās no jūsu aizturēšanas jānotiek lietas iepriekšējai izskatīšanai. Lietas iepriekšējā izskatīšanā tiesa pieņem lēmumu par aizturētās personas apcietināšanu vai atbrīvošanu. Apcietināšanas gadījumā tiesa arī nosaka termiņu, līdz kuram jāizvirza apsūdzība.

Ja policija neiesniedz pieteikumu par apcietināšanas ordera izdošanu, lietas iepriekšēja izskatīšana vienlaikus var būt galvenais tiesas process jūsu lietā.

### Pasākumi pirms galvenā tiesas procesa, apsūdzības izvirzīšana

Pirms galvenā tiesas procesa policija veic kriminālizmeklēšanu un apkopo visus kriminālizmeklēšanā savāktos materiālus. Kriminālizmeklēšanas materiālus nodod prokuroram. Prokurors izvērtē, vai ir pamatots iemesls uzskatīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums un ka to esat izdarījis jūs.

Policijai ir pienākums informēt jūs un jūsu advokātu par kriminālizmeklēšanas gaitu un par pierādījumiem, kas apliecina jūsu vainu noziedzīgā nodarījumā. Arī jūs — pats vai ar sava advokāta palīdzību — varat vākt pierādījumus, lai noliegtu savu vainu, un lūgt, lai tos pievieno kriminālizmeklēšanas materiāliem.

Pirms galvenā tiesas procesa var notikt vairākkārtēja nopratināšana. Arī lietas iepriekšējās izskatīšanas posmā var notikt vairākas tiesas sēdes.

# Manas tiesības izmeklēšanas laikā

Lai atrastu plašāku informāciju par savām tiesībām katrā izmeklēšanas posmā, klikšķiniet uz norādītajām saitēm.

- [1. Nopratināšana](#)
- [2. Aizturēšana](#)
- [3. Lietas iepriekšēja izskatīšana](#)
- [4. Pasākumi pirms galvenā tiesas procesa](#)
- [5. Sūdzības par policijas rīcību](#)
- [6. Lingvistiskās tiesības](#)

## 1. Nopratināšana

### Kādos gadījumos policija var mani nopratināt?

Policija var jūs nopratināt, ja uzskata, ka jūsu rīcībā varētu būt informācija par iespējamu noziedzīgu nodarījumu. Nopratināšanu veic, lai noskaidrotu iespējamā noziedzīga nodarījuma apstākļus un personu, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījusi. Arī tad, ja jūs netur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, policija var jūs nopratināt, lai noskaidrotu noziedzīga nodarījuma motīvu.

### Ko man pastāstīs par manām tiesībām?

Policijai pēc iespējas ātrāk un vismaz pirms nopratināšanas jāinformē jūs par jūsu statusu nopratināšanā (cietušais / aizdomās turētais / liecinieks). Ja esat cietušais vai aizdomās turētais, nopratināšanā var piedalīties arī advokāts. Ja jūs nopratina kā aizdomās turēto, policijai jums jāpasaka, par ko jūs tur aizdomās.

Ja policija jūs ir aizturējusi, jo tiek turēts aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, vai ja esat aizturēts vai apcietināts, policijai nekavējoties jāinformē jūs par tiesībām izmantot advokāta pakalpojumus. Ja esat pieprasījis advokātu, jums nav jāatbild uz jautājumiem, kamēr advokāts nav ieradies. Tomēr arī tad, ja jūsu advokāts nav ieradies, jums jāsniedz pratinātājam patiesi personas dati.

Nopratināšanas laikā policijai pret jums jāizturas nosvērti un lietišķi. Policija nedrīkst apzināti maldināt pratināmo personu — paust nepatiesus apgalvojumus, solījumus vai izdomājumus, piedāvājot īpašas priekšrocības, vai izmantot nogurdināšanu, iebiedēšanu, piespiešanu vai citus nepieņemamus līdzekļus un metodes, lai ietekmētu pratināmās personas gribasspēku, atmiņu, spriešanas spējas vai lēmumu pieņemšanas brīvību, lai iegūtu atzišanos vai ietekmētu liecību.

### Kas notiek, ja es nerunāju vietējā valodā?

Ja nerunājat somiski vai zviedriski, policija nopratināšanas laikā nodrošinās tulka pakalpojumus. Plašāku informāciju par savām lingvistiskajām tiesībām atradīsiet sadaļā [6. Lingvistiskās tiesības](#). Daži policisti nopratināšanā var izmantot angļu valodu. Jums nav jāmaksā par tulka pakalpojumiem. Tulka uzdevums ir iztulkot policijas jautājumus un jūsu atbildes.

Nopratināšanas beigās jūs kopā ar tulku pārlasīsiet nopratināšanas protokolu, lai pārliecinātos, vai policija jūsu teikto ir pierakstījusi pareizi, un norādītu uz kļūdām. Nopratināšanas protokols kopā ar tulku jāpārbauda ļoti rūpīgi, jo tiesas procesā tā saturu var izmantot pret jums.

### Vai drīkstu izmantot advokāta pakalpojumus?

Neatkarīgi no tā, vai jūs esat vai neesat aizturēts, nopratināšanas laikā jums ir tiesības izmantot advokāta pakalpojumus. Kamēr advokāts nav ieradies, jums nav jāatbild uz jautājumiem. Vajadzības gadījumā varat izmantot tulka pakalpojumus arī, lai sazinātos ar advokātu.

Ja pazīstat advokātu, kura pakalpojumus vēlaties izmantot, varat lūgt, lai policija ar viņu sazinās. Ja nevienu nepazīstat, policija var sameklēt jums advokātu. Policija arī var iepazīstināt jūs ar to advokātu sarakstu, kuri bieži uzņemas aizstāvību krimināllietās, vai iedot jums Somijas Advokātu asociācijas advokātu sarakstu. Jūs varēsiet

izvēlēties advokātu, un policija ar viņu sazināsies.

## Vai man jāatbild uz policijas jautājumiem?

Jums jāsniedz policijai patiesi personas dati. Jums nav jāatbild uz citiem jautājumiem. Ja jūsu rīcībā ir informācija, kas varētu palīdzēt atklāt noziedzīgu nodarījumu un kliepēt pret jums vērstās aizdomas, iespējams, būtu vērts atbildēt uz jautājumiem. Par to, kā būtu labāk — atbildēt vai neatbildēt —, jums jākonsultējas ar savu advokātu.

Policijai arī jāievēro tiesību aktos paredzētie atļautie nopratināšanas laiki. Nopratināšana parasti nav atļauta no plkst. 22.00 līdz 7.00. Plašāku informāciju par nopratināšanas kārtību atradīsiet [šeit](#).

## Vai policija mani var pakļaut fiziskai pārmeklēšanai un likt nodot pirkstu nospiedumus?

Ja jūs tur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, policijai ir tiesības likt jums nodot pirkstu nospiedumus. Ja jūs tur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzētais maksimālais sods ir brīvības atņemšana uz vismaz sešiem mēnešiem, vai ja iespējams noziedzīgs nodarījums ir minēts [Piespiedu pasākumu likuma](#) 5. nodaļas 10. pantā, policijai ir tiesības pakļaut jūs personas pārmeklēšanai — pārbaudīt jūsu apģērbu un veikt personisko apskati.

Policijai ir tiesības veikt jūsu ķermeņa pārmeklēšanu, tostarp likt nodot asins paraugus un veikt citas pārbaudes, ja jūs tur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzētais maksimālais sods ir ilgāks par sešu mēnešu ieslodzījumu, vai ja noziedzīgs nodarījums ir minēts [Piespiedu pasākumu likuma](#) 5. nodaļas 11. pantā. Praksē ķermeņa pārmeklēšanu var veikt tādu bieži sastopamu noziedzīgu nodarījumu gadījumos kā zādzības, uzbrukumi vainu pastiprinošos apstākļos un ar narkotikām saistīti noziegumi — tas nozīmē, ka personai var likt nodot arī DNS paraugus.

## 2. Aizturēšana

### Kādos gadījumos policija var mani aizturēt?

Aizturēšanas nolūks ir nodrošināt netraucētu kriminālizmeklēšanu. Policija var jūs aizturēt, ja jūs tur aizdomās par tāda smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru var piespriest brīvības atņemšanu uz vismaz diviem gadiem. Tādā gadījumā cits aizturēšanas pamatojums nav vajadzīgs — pietiek ar nopietnām aizdomām, ka esat vainojams noziedzīgā nodarījumā.

Ja policija jūs tur aizdomās par mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu, piemēram, par personas aizskaršanu vai zādzību, jūs var aizturēt, ja vienlaikus ar aizdomām par jūsu vainu iespējamajā noziedzīgā nodarījumā policijai ir iemesls uzskatīt, ka jūs varētu:

- aizbēgt vai citādi izvairīties no izmeklēšanas,
- apgrūtināt izmeklēšanu,
- izdarīt citus noziedzīgu nodarījumus.

Policija var jūs aizturēt arī tad, ja tā vēlas noskaidrot jūsu personību, bet jūs atsakāties izpaust savu vārdu/uzvārdu un adresi vai nosaucat acīmredzami nepareizu vārdu/uzvārdu un adresi. Policija var jūs aizturēt arī, ja jums Somijā nav pastāvīgas dzīvesvietas un pastāv bažas, ka jūs varētu izceļot no valsts, lai izvairītos no izmeklēšanas, tiesas procesa vai soda izpildes.

Lēmumu par aizturēšanu pieņem attiecīgi pilnvarota valsts amatpersona, un tiesas rīkojums nav vajadzīgs. Valsts amatpersonas, kam ir tiesības pieņemt lēmumus par aizturēšanu, ir augstākstāvoši policijas darbinieki, prokurors un augstākstāvoši muitas un robežsardzes darbinieki. [Piespiedu pasākumu likuma](#) 1. nodaļas 6. pantā ir iekļautas tiesību normas, kas attiecas uz valsts amatpersonām, kurām ir tiesības veikt aizturēšanu.

## Ko man pastāstīs par manu aizturēšanu?

Tiklīdz jūs aiztur, pamatojoties uz aresta orderi, policijai jums jāpaskaidro jūsu aizturēšanas iemesls. Policijai pēc jūsu lūguma par jūsu aizturēšanu jāpaziņo arī kādam no jūsu ģimenes locekļiem vai citam tuviniekam, ja tas nesarežģī izmeklēšanu.

## Es nerunāju vietējā valodā. Vai man ir tiesības izmantot tulka pakalpojumus?

Ja nerunājat somiski vai zviedriski, policija nodrošinās tulka pakalpojumus. Plašāku informāciju par savām lingvistiskajām tiesībām atradīsiet sadaļā [6. Lingvistiskās tiesības](#). Reizēm policisti noplatināšanā var izmantot arī angļu valodu, ja policists un pratināmā persona par to vienojas. Kamēr tulks nav ieradies, jums nav jāatbild uz jautājumiem.

## Vai drīkstu tikties ar savu advokātu?

Ja esat aizturēts, jums ir tiesības tikties ar advokātu. Pēc jūsu lūguma jums piešķirs arī aizstāvības advokātu. Par aizstāvības advokāta pakalpojumiem samaksās valsts. Jūs varat izvēlēties advokātu pats, bet viņam jābūt ieguvušam juridisku izglītību.

Jums ir tiesības konsultēties ar advokātu bez policijas klātbūtnes, un jūsu sarunu nedrīkst noklausīties un ierakstīt. Sarunā ar advokātu vajadzības gadījumā var piedalīties arī tulks.

## Vai man jāatbild uz policijas jautājumiem?

Jums nav jāatbild uz policijas jautājumiem, vienīgi jāsniedz personas dati. Dažreiz ir vērts atbildēt uz jautājumiem, jo tas var palīdzēt noskaidrot noziedzīga nodarījuma apstākļus un mazināt pret jums vērstās aizdomas. Kad tiesa lems par jūsu vainu, tā var ņemt vērā, ka neesat atbildējis uz jautājumiem. Tomēr jūs nevar notiesāt tikai tāpēc, ka esat atteicies atbildēt uz jautājumiem.

## Vai manu liecību vēlāk nevar izmantot pret mani?

Tiesības nesniegt sevi apsūdzošu informāciju ir jūsu pamattiesības. Tas nozīmē, ka jums nav jāsaka nekas tāds, kas apstiprina jūsu vainu.

Taču, ja nolemjat runāt tikai tiesā, jums jābūt gatavam paskaidrot, kāpēc līdz šim esat klusējis. Tiesa var ņemt vērā, ka jūs tikai tiesas sēdē esat pateicis, ka laikā, kad tika izdarīts noziedzīgs nodarījums, atradāties citur. Tas var likt apšaubīt jūsu liecības ticamību.

Ja noplatināšanā esat sniedzis informāciju, ko vēlāk var izmantot pret jums, jūsu teiktais var nākt jums par sliktu. Ja jūsu liecība tiesā atšķiras no tā, ko esat teicis noplatināšanā, jums jāspēj sniegt paskaidrojumus, citādi tiesa var jums nenoticēt.

## Vai drīkstu sazināties ar ģimenes locekļiem?

Jums ir tiesības sazināties ar tuviem radniekiem, piemēram, ar tuvākajiem ģimenes locekļiem, ja policijai nav nopietna iemesla noteikt kontaktēšanās ierobežojumus. Turklāt policijai nekavējoties jāpaziņo jūsu tuvākajiem radniekiem par jūsu aizturēšanu, ja tas nesarežģī izmeklēšanu.

## Esmu no citas dalībvalsts. Vai drīkstu sazināties ar savas valsts vēstniecību?

Jums ir tiesības sazināties ar savas valsts vēstniecību, ja policijai nav nopietna iemesla noteikt kontaktēšanās ierobežojumus. Parasti vēstniecību informē vēlākais tad, kad policija iesniedz pieteikumu par jūsu apcietināšanas ordera izdošanu.

## Vai policija man var likt nodot pirkstu nospiedumus? Vai policija drīkst reģistrēt manu DNS paraugu?

Ja esat aizturēts, policija drīkst likt jums nodot pirkstu nospiedumus un reģistrēt jūsu DNS paraugu.

## Vai policija mani var pakļaut personiskai pārmeklēšanai?

Policija var izdot rīkojumu par jūsu pārmeklēšanu. Tā var būt personas pārmeklēšana, lai pārbaudītu jūsu apģērbu un veiktu personisko apskati, vai ķermeņa pārmeklēšana, kuras laikā pārmeklē jūsu ķermeni, iegūst asins paraugus vai veic citas ķermeņa pārbaudes.

Ja ķermeņa pārmeklēšanai ir vajadzīgas medicīniskas zināšanas, to drīkst veikt vienīgi ārsts. Pārējos gadījumos ķermeņa pārmeklēšanu var veikt policijas vai medicīnas darbinieki.

Tiesību aktos ir paredzēti nosacījumi attiecībā uz gadījumiem, kad ir atļauta ķermeņa pārmeklēšana, piemēram, aizdomu pakāpe. Praksē policijai ir atļauts veikt ķermeņa pārmeklēšanu visu biežāk sastopamo noziedzīgu nodarījumu (zādzību, uzbrukumu vainu pastiprinošos apstākļos un ar narkotikām saistītu noziedzīgu nodarījumu) gadījumos.

## Kas notiek, ja mani apcietina, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi?

Ja cita dalībvalsts jūsu apcietināšanai ir izdevusi Eiropas apcietināšanas orderi, jūs var aizturēt un apcietināt, lai nodotu valstij, kas ir izdevusi apcietināšanas orderi. Lietas iepriekšējā izskatīšanā jums ir tiesības izmantot aizstāvības advokāta un tulka pakalpojumus. Maksu par pakalpojumiem segs valsts, un jums tā vēlāk nebūs jāatmaksā. Jums ir tiesības pašam izvēlēties advokātu tāpat kā ikvienai par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizdomās turētai personai.

## 3. Lietas iepriekšēja izskatīšana

### Kāds ir lietas iepriekšējas izskatīšanas mērķis?

Ja policija iesniedz pieteikumu par jūsu apcietināšanas ordera izdošanu, tiesai jāpieņem lēmums par apcietināšanu. Ja neesat aizturēts un policija nav iesniegusi pieteikumu par apcietināšanas ordera izdošanu, parasti lietas iepriekšēja izskatīšana vienlaikus ir arī [galvenais tiesas process](#).

Ja esat aizturēts, policijai pēc iespējas ātrāk un vēlākais līdz plkst. 12.00 trešajā dienā pēc jūsu aizturēšanas jāiesniedz pieteikums par jūsu apcietināšanas ordera izdošanu. Ja pieteikums nav iesniegts, policijai jūs jāatbrīvo. Pieteikums par apcietināšanas ordera izdošanu tiesai jāizskata nekavējoties.

Ja esat aizturēts, pieteikums par apcietināšanas ordera izdošanu jāizskata vēlākais četrās dienās no jūsu aizturēšanas dienas. Lietas iepriekšējā izskatīšanā tiesa pieņem lēmumu par jūsu apcietināšanu vai atbrīvošanu. Apcietināšanas vietā tiesa var piemērot ceļošanas aizliegumu.

Vienlaikus ar apcietināšanas orderi tiesa var izdot rīkojumu par kontaktēšanās ierobežojumiem. Tas nozīmē, ka apcietinājuma sākumā vienīgā persona, ar kuru jums būs atļauts sazināties, būs jūsu advokāts.

Somijā nav drošības naudas sistēmas — tas nozīmē, ka jūs nevarat iemaksāt naudas summu, lai tiesa jūs atbrīvotu līdz galvenajam tiesas procesam.

### Vai man ir tiesības izmantot advokāta pakalpojumus?

Lietas iepriekšējā izskatīšanā jums ir tiesības izmantot advokāta pakalpojumus. Pēc jūsu lūguma advokāts jāieceļ par jūsu aizstāvības advokātu — tas nozīmē, ka sākotnēji advokāta izmaksas segs valsts. Jums ir tiesības aizstāvēt sevi pašam, bet, ja policija ir iesniegusi pieteikumu par apcietināšanas ordera izdošanu, būtu ieteicams izmantot advokāta pakalpojumus. Jūs drīkstat izvēlēties advokātu.

## Ja nesaprotu attiecīgo valodu, vai man ir tiesības izmantot tulka pakalpojumus?

Ja nesaprotat somu vai zviedru valodu, tiesa nodrošinās tulka pakalpojumus. Tulkošanas izmaksas segs valsts. Plašāku informāciju par savām lingvistiskajām tiesībām atradīsiet sadaļā [6. Lingvistiskās tiesības](#). Tiesas sēdē jums iztulkos apcietināšanas ordera pieteikumu, ja jūs kopā ar advokātu un tulku nebūsiat to izlasījis pirms tiesas sēdes. Vajadzības gadījumā jums iztulkos visu tiesas sēdē runāto.

## Vai man tiesā jāuzstājas?

Jums tiesā nav jāuzstājas. Ja jums ir advokāts, viņš jūsu vārdā var atbildēt uz jautājumiem, kas attiecas uz apcietināšanas ordera pieteikumu. Taču, ja vēlaties, jums ir tiesības izteikties pašam.

## Vai man tiesā jāsniedz cita informācija?

Tāpat kā citos kriminālizmeklēšanas posmos arī tiesā jums nav jāsniedz nekāda informācija par iespējamo noziedzīgu nodarījumu. Tomēr atsaucība var nākt jums par labu. Jūsu advokāts palīdzēs jums izlemt, kā būtu labāk, — klusēt vai runāt un sniegt informāciju.

## Vai pēc tiesas sēdes mani apcietinās vai atbrīvos?

Ja tiesa nolems, ka ir iemesls jūs apcietināt un ka ar ceļošanas aizliegumu nepietiek, jūs apcietinās. Ja jums Somijā nav pastāvīgas adreses, ceļošanas aizliegumu faktiski nav iespējams piemērot.

Ja tiesa nolems, ka nav iemesla jūs apcietināt, tā liks jūs nekavējoties atbrīvot. Somijā tiesa kā garantiju nevar piemērot konkrētu naudas summu. Lietas iepriekšējas izskatīšanas beigās jūs var apcietināt, jums var piemērot ceļošanas aizliegumu un jūs var atbrīvot. Arī tad, ja tiesa ir nolēmusi, ka jūs jāapcietina, jūs var neapcietināt, ja ieslodzījums būtu nepieņemams, piemēram, jūsu veselības stāvokļa dēļ.

Jūsu apcietināšanas gadījumā tiesa noteiks termiņu, līdz kuram prokuroram jāizvirza apsūdzība. Šo termiņu pēc prokurora pieprasījuma var pagarināt. Maksimālais apsūdzības izvirzīšanas termiņš nav noteikts, bet tas nedrīkst pārsniegt kriminālizmeklēšanas pabeigšanai un apsūdzības sagatavošanai vajadzīgo laiku.

Ja izrādās, ka noteiktais apsūdzības izvirzīšanas termiņš ir pārāk īss, tiesa pēc prokurora pieprasījuma to var pagarināt. Ja prokurors lūdz termiņa pagarinājumu, tiesai jādod jums un jūsu advokātam iespēja tikt uzklausi.

## Vai lietas iepriekšēja izskatīšana notiek atklātā tiesas sēdē?

Tiesas sēdes parasti ir atklātas, un tas attiecas arī uz lietu iepriekšēju izskatīšanu. Tomēr ar izmeklēšanu saistītu apsvērumu dēļ policija parasti lūdz lietu iepriekšēju izskatīšanu veikt bez publikas klātbūtnes un lietas materiālus līdz apsūdzības izvirzīšanai paturēt slepenībā. Tiesas sēdes iznākumu vienmēr publisko.

## Vai drīkstu pārsūdzēt tiesas lēmumu par apcietināšanas ordera izdošanu?

Jūs drīkstat pārsūdzēt lēmumu par apcietināšanas ordera izdošanu apelācijas tiesā — konkrēts apelācijas periods nav paredzēts. Apelācijas tiesa izskatīs jūsu apelāciju steidzamības kārtībā. Apelācijas tiesa lietas parasti izskata rakstveida procedūrā.

Pēc jūsu pieprasījuma tiesai lēmums par jūsu apcietināšanu jāpārskata arī tad, ja neesat iesniedzis apelāciju. Taču lēmums par apcietināšanu nav jāpārskata, ja nav pagājušas divas nedēļas no sākotnējās tiesas sēdes. Jūsu advokāts jums sīkāk pastāstīs, kādos gadījumos būtu ieteicams lūgt, lai tiesa pārskata lēmumu. Pārskatot jautājumu par jūsu paturēšanu apcietinājumā, var izmantot video pieslēgumu. Tādā gadījumā jūs atrodaties cietumā viens pats vai kopā ar savu advokātu, bet tiesnesis atrodas tiesā — arī viens pats vai kopā ar jūsu advokātu —, un jūs sazināties ar video pieslēguma starpniecību.

## Vai pirms tiesas procesa drīkstu izceļot no valsts?

Ja lietas iepriekšējā izskatīšanā tiesa nolemj jūs atbrīvot, varat netraucēti izceļot no valsts. Ja tiesa jums būs piemērojusi ceļošanas aizliegumu, tiesas rīkojumā būs sīkāk izklāstīts aizlieguma saturs. Ja izmeklēšana pret jums turpinās, bet jūs esat izceļojis no valsts, vajadzības gadījumā tiesa bez jūsu klātbūtnes var pieņemt lēmumu par jūsu apcietināšanu un, ja ar jums nebūs iespējams sazināties, jūsu arestam izdos Eiropas apcietināšanas orderi.

4. Pasākumi pirms galvenā tiesas procesa, apsūdzības izvirzīšana

## Kas notiek pirms galvenā tiesas procesa?

Polīcija veic kriminālizmeklēšanu un pēc tās pabeigšanas nosūta kriminālizmeklēšanas materiālus prokuroram. Ja jums ir piešķirts aizstāvības advokāts, lietas materiālus nosūta arī viņam.

Ja uzskatāt, ka izmeklēšana veikta nepilnīgi, jums un jūsu advokātam ir tiesības pieprasīt papildu izmeklēšanu. Jums ir tiesības saņemt kriminālizmeklēšanas materiālu kopijas. Ja jums nav piešķirts aizstāvības advokāts, izmeklēšanas materiālus ne jums, ne jūsu advokātam automātiski nenosūtīs.

Tad prokurors pieņem lēmumu par apsūdzības izvirzīšanu. Ja jums izvirzīs apsūdzību, jūs saņemsiet pieteikuma par uzaicināšanu uz tiesu kopiju un jūs uzaicinās uz galveno tiesas sēdi. Pieteikumā par uzaicināšanu uz tiesu būs norādītas izvirzītās apsūdzības, kā arī pierādījumi un liecinieki, ko prokurors uzaicinās, lai neapšaubāmi pierādītu jūsu vainu.

Jums ir tiesības uzaicināt savus lieciniekus un iesniegt pierādījumus. Labāk būtu, ja policija nopratinātu lieciniekus kriminālizmeklēšanas laikā pirms tiesas sēdes. Jums būtu jākonsultējas ar savu advokātu par to, kā rīkoties, ja vēlaties uzaicināt lieciniekus, ko prokurors nav minējis.

## Vai galvenais tiesas process notiek vienmēr?

Ja prokurors atzīs, ka nav pietiekama pamata, lai uzskatītu jūs par vainīgu, viņš atteiksies no apsūdzības (neizvirzīs apsūdzību), un tiesvedību izbeigs. Ja tiesvedību izbeigs, bet jūs būsiet apcietināts, jūs nekavējoties atbrīvos.

Prokurors var arī atteikties no apsūdzības, lai gan uzskata jūs par vainīgu. Tādā gadījumā prokurors uzskata, ka tiesas process nav nepieciešams. Tā var gadīties, ja ir izdarīts sīks pārkāpums vai ja apsūdzētais ir nepilngadīgs. Ja uzskatāt, ka neesat vainojams noziedzīgā nodarījumā, lai gan prokurors domā, ka esat vainīgs, jums ir tiesības pieprasīt, lai lēmumu šajā jautājumā pieņem tiesa.

Ja prokurors ir nolēmis atteikties no apsūdzības, apsūdzību pret jums var izvirzīt arī noziedzīgā nodarījumā cietušais.

Dažus sīkus pārkāpumus var izskatīt [rakstveida procedūrā](#), t. i., bez faktiskā galvenā tiesas procesa. Rakstveida procedūru var izmantot, piemēram, ja jūs esat atzinis vainu un piekrītat šai procedūrai.

## Vai pirms tiesas drīkstu atzīt vainu?

Jūs drīkstat atzīties policijai, ka esat izdarījis noziedzīgu nodarījumu. Jūsu lietu tomēr var izskatīt galvenajā tiesas procesā, ja prokurors ir izvirzījis apsūdzību un rakstveida procedūra nav iespējama. Dažreiz apsūdzētā atzīšanās un sadarbšanās ar izmeklēšanas iestādēm var palīdzēt mazināt sodu, bet tas atkarīgs no tiesas ieskatiem.

Atzīšanās neietekmē jūsu tiesības uz pārsūdzību, turklāt jūs drīkstat jebkurā laikā atsaukt atzīšanos. Taču arī tad, ja atzīšanos esat atsaucis, tiesa var ņemt to vērā, izvērtējot jūsu vainu.

## Vai pirms tiesas drīkst mainīt apsūdzību formulējumu?

Atkarībā no izmeklēšanas gaitas policija kriminālizmeklēšanas laikā drīkst mainīt apsūdzību formulējumu. Arī prokurors jūs var apsūdzēt noziedzīgā nodarījumā, kas nav tas pats noziedzīgs nodarījums, par kuru jūs tur aizdomās, bet kriminālizmeklēšanā jābūt noteiktiem noziedzīga nodarījuma galvenajiem aspektiem (piemēram, policija jūs ir turējusi aizdomās par slepkavību, bet prokurors jūs apsūdz nonāvēšanā aiz neuzmanības). Arī pēc

apsūdzību izvirzīšanas prokurors var tās papildināt ar jauniem elementiem.

## Vai pret mani drīkst izvirzīt apsūdzību, kas jau izvirzīta citā dalībvalstī?

Principā pret jums nedrīkst izvirzīt apsūdzību, kas jau izvirzīta citā dalībvalstī. Tomēr tādā gadījumā citā dalībvalstī pieņemtajam lēmumam jābūt galīgam un jābūt ievērotam kādam no šiem nosacījumiem:

- apsūdzība ir noraidīta,
- jūs esat atzīts par vainīgu, bet jums nav piespriests sods,
- sods ir izpildīts vai tā izpilde turpinās,
- saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā pieņemts spriedums, sprieduma izpildei ir iestājies noilgums.

Ja uzskatāt, ka pret jums izvirzīta apsūdzība, kas jau izvirzīta citā dalībvalstī, jums par to noteikti jārunā ar savu advokātu.

## 5. Sūdzības par policijas rīcību

### Man šķiet, ka policija pret mani nav izturējusies pareizi. Kam varu sūdzēties?

Ja uzskatāt, ka policists, pildot dienesta pienākumus, pret jums nav izturējies pareizi, varat iesniegt administratīvu sūdzību. Policista rīcību izmeklēs.

Administratīvas sūdzības iesniedz augstākstāvošām policijas amatpersonām vai augstākajam tiesībsargam. Augstākie tiesībsargi ir [tieslietu kanclers](#) un [parlamentārais ombuds](#). Sūdzība jāiesniedz rakstveidā brīvā formā.

Ja jums ir aizdomas, ka policists ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, jūs par to varat ziņot policijai. Policijai ir jāreģistrē ziņojums par noziedzīgu nodarījumu, pamatojoties uz jūsu sniegto informāciju. Ja noziedzīgā nodarījumā aizdomās turētais ir policists, izmeklēšanu vienmēr vada prokurors. Šādos gadījumos tikai prokuroram ir tiesības izlemt, vai ir iemesls uzskatīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, un vai jāveic kriminālizmeklēšana. Policijai nekavējoties jānosūta ziņojuma par noziedzīgu nodarījumu kopija attiecīgajai prokuratūras nodaļai, lai tā varētu iecelt atbildīgo izmeklētāju. Jums ir arī tiesības zināt, vai kriminālizmeklēšana ir sākta un kā tā virzās.

Ja policija pret jums izturas nepienācīgi, jums būtu jākonsultējas ar savu advokātu, lai izlemtu, kā rīkoties.

## 6. Lingvistiskās tiesības

Ja jūs tur aizdomās par noziedzīgu nodarījumu, jums visos kriminālprocesa posmos ir tiesības izmantot somu vai zviedru valodu. Ja nerunājat ne somiski, ne zviedriski, jums nopratināšanā un tiesas procesā nodrošinās tulku. Jums ir tiesības izmantot tulka pakalpojumus arī, lai saistībā ar nopratināšanu konsultētos ar savu advokātu. Par tulka pakalpojumiem nav jāmaksā.

Daži policisti nopratināšanā var izmantot angļu valodu, retos gadījumos policisti prot arī citas valodas. Ja jums šķiet, ka nespējat saprasties ar policistu valodas barjeras dēļ, jums ir tiesības pieprasīt tulku. Ir ļoti svarīgi, lai jūs saprastu nopratināšanas saturu un pats savā vārdā varētu parakstīt nopratināšanas protokolu.

Amatpersonām nav jāiztulko visi kriminālizmeklēšanas laikā savāktie materiāli jums saprotamā valodā. Parasti kriminālizmeklēšanas materiālus netulko. Tāpēc ir svarīgi, lai jums būtu advokāts, kas saprot kriminālizmeklēšanā izmantoto valodu. Pieteikumu par uzaicināšanu uz tiesu jums iztulkos rakstveidā vai mutiski.

### Saites

[Tiesu sistēma](#)

[Tieslietu ministrija](#)

[Kriminālizmeklēšanas likums \(zviedru valodā\)](#)

[Kriminālprocesa likums](#)

[Kriminālprocesa likums \(neoficiāls tulkojums zviedru valodā\)](#)

[Piespiedu pasākumu likums \(zviedru valodā\)](#)

[Policijahttps://www.poliisi.fi/en](https://www.poliisi.fi/en)

[Aizturēšanas likums \(zviedru valodā\)](#)

[Akts par likumpārkāpēju izdošanu starp Somiju un Eiropas Savienības dalībvalstīm](#)

[Izdošanas akts \(neoficiāls tulkojums zviedru valodā\)](#)

[Papildu informācija par piespiedu pasākumiem](#)

[Papildu informācija par piespiedu pasākumiem \(zviedru valodā\)](#)

[Sūdzības par policijas rīcību](#)

[Sūdzības par policijas rīcību \(zviedru valodā\)](#)

[Brošūra par Valodu likumu \(zviedru valodā\)](#)

■ Lapa atjaunināta: 12/09/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.